

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Martinou Kotouček Mikoláškovou ve věci

žalobkyně: **G. T., narozená X**
státní příslušnice Ukrajiny
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 10. 2. 2022, č. j. OAM-19/LE-BE01-VL15-PS-2022,

takto:

I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 2. 2022, č. j. OAM-19/LE-BE01-VL15-PS-2022, se ruší.**

II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

I. Obsah podání účastníků řízení

1. Žalobou ze dne 22. 2. 2022 podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou zdejšímu soudu dne 28. 2. 2022 se žalobkyně domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž žalovaný podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zajistil žalobkyni v zařízení pro zajištění cizinců (v textu též jako „ZZC“) a podle § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovil dobu trvání jejího zajištění do 30. 5. 2022.
2. Žalobkyně v žalobě namítala, že žalovaný nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a porušil tak ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), dále porušil ustanovení § 68 odst. 3 správního

Shodu s prvopisem potvrzuje: H. T.

řádu, neboť z napadeného rozhodnutí nejsou patrné úvahy, kterými se žalovaný řídil při hodnocení podkladů rozhodnutí ve vztahu k nevyužití zvláštních opatření a dále porušil § 47 zákona o azylu, neboť v případě žalobkyně je možné použít zvláštní opatření podle tohoto ustanovení.

3. Žalobkyně má za to, že v jejím případě bylo možné uplatnit zvláštní opatření podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, tedy zdržovat se v pobytovém středisku určeném žalovaným, či dle písm. b) zákona o azylu, povinnost žalobkyně osobně se hlásit žalovanému ve stanovené době. Žalobkyně žalovanému vytýká, že vůbec nezvažoval alternativy k povinnosti setrvat v ZZC Bělá Jezová v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany, například možnost přemístění do otevřeného pobytového střediska nebo hlášeného místa pobytu. Žalobkyně přitom již při zajištění Policií České republiky uvedla, že bydlí ve sklepním bytě v Plzni v ulici Plzenecká 54, přičemž tato skutečnost byla následně i ověřena pobytovou kontrolou a komunikací mezi majitelem nemovitosti a cizineckou policií, avšak napadené rozhodnutí neobsahuje ani zmínku o této skutečnosti, pouze obecně konstatuje, že žalovaný shledal uplatnění zvláštního opatření podle § 47 zákona o azylu za neúčinné. Podle žalobkyně nepostačuje skutečnost, že žalobkyně není v České republice nikde oficiálně hlášena k pobytu, jako argument, kvůli kterému nelze využít zvláštní opatření, neboť jde o faktickou možnost být někde ubytován, nikoli o formální hledisko toho, zda je žalobkyně oficiálně hlášena na nějaké adrese. Žalovaný se použitím mírnějších opatření zabýval stručně bez jakéhokoliv náležitého odůvodnění. Žalovaný pouze rekapituloval pobytovou historii žalobkyně a konstatoval, že v jejím případě nemohou být účinně uplatněna mírnější donucovací opatření, aniž by to ovšem podpořil dostatečnou argumentací. Žalovaný zároveň v napadeném rozhodnutí zmínil toliko skutečnosti, které jsou v neprospěch žalobkyně, ale již opomněl vzít v potaz skutečnosti, které svědčí ve prospěch žalobkyně, navíc žalobkyni ani nevyslechl. Také není z napadeného rozhodnutí patrné, z čeho usuzuje, že existuje nebezpečí, že se žalobkyně bude vyhýbat své povinnosti z území vycestovat. Nelze totiž přehlédnout, že žalobkyně již jednou v minulosti s České republiky dobrovolně vycestovala. Podle žalobkyně také nelze samotný neoprávněný pobyt považovat za hlavní argument, který by odůvodnil izolaci žalobkyně od společnosti. Opatření žalovaného spočívající ve zbavení osobní svobody žalobkyně do 30. 5. 2022 je nepřiměřené účelu, zároveň žalovaný postupoval při stanovení délky paušálně bez ohledu na individuální okolnosti případu.
4. V souvislosti s hodnocením důvodů žalobkyně pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany má žalobkyně za to, že žalovaný překročil meze správního uvážení, když uvedl, že žalobkyně tuto žádost podala pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Žalobkyně přitom upozornila na to, že se situace na Ukrajině dramaticky vyvíjí, což nelze přehlédnout a podle jejího názoru, je její žádost o udělení mezinárodní ochrany více než legitimní. V této souvislosti uvedla konkrétní odkazy na česká i zahraniční média, která upozorňují na možnost ruské invaze na Ukrajině, včetně zostření vojenského konfliktu v oblastech ovládaných proruskými separatisty. Žalobkyně uvedla, že se invaze Ruska na Ukrajinu jeví v posledních týdnech jako bezprostředně hrozící, přičemž tyto závěry vyplývají i z informací tajných služeb. Žalobkyně tak zásadně nesouhlasila se způsobem, jakým správní orgán při rozhodování postupoval, resp. spíše nepostupoval, s ohledem na to, aby řešení odpovídalo veřejnému zájmu a vycházelo ze skutečně zjištěného stavu věci. Žalovaný zejména hodnotil protiprávní jednání žalobkyně spočívající v jejím pobytu na území České republiky bez příslušného oprávnění, ovšem okolnosti ostatní, zejména pak rapidně se vyvíjející situaci na Ukrajině v rozhodnutí, zjevně nevzal v úvahu. Nutnost

zohlednit veškeré skutečnosti stanoví nejen správní řád, ale též směrnice Evropského parlamentu a rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008, tzv. návratová směrnice, v preambuli v bodě č. 6, podle kterého mají členské státy zohlednit i jiné skutečnosti než je neoprávněný pobyt cizince, což se v napadeném rozhodnutí nestalo.

5. Žalobkyně dále žalovanému vytýkala, že stanovil délku zajištění paušálně. Neuvedl, na základě jakých podkladů bude o žádosti o udělení mezinárodní ochrany rozhodovat v téměř maximální době, kterou k tomu může využít. Žalobkyně poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 7 Azs 251/2015-66, ve kterém bylo zdůrazněno, že z rozhodnutí musí být seznatelné, na základě jakých konkrétních úvah, s přihlédnutím ke specifikům, a okolnostem konkrétního případu, ministerstvo dobu trvání povinnosti setrvat v zařízení pro zajištění cizinců stanovilo.
6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobkyně byla dne 25. 2. 2022 ze ZZC propuštěna, přičemž soudu sdělil i současnou adresu žalobkyně pro doručování. Vzhledem k těmto skutečnostem, považoval žalobu za bezpředmětnou a nepovažoval za nutné se k žalobním námitkám vyjadřovat.

II. Obsah správního spisu

7. Soud ze správního spisu doručeného soudu dne 14. 3. 2022 zjistil, že dne 6. 2. 2022 vydala Policie České republiky rozhodnutí č. j. KRPP-18450-19/ČJ-2022-030022, o uložení správního vyhoštění žalobkyni a stanovila dobu, po kterou nelze žalobkyni umožnit vstup na území členských států Evropské unie v délce 4 let. V rozhodnutí je popsán skutkový stav, podle kterého byla žalobkyně dne 4. 2. 2022 zajištěna podle § 27 odst. 1 písm. d) a odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“), když byla přijata k ošetření na chirurgické ambulanci, kde se prokázala dvěma rozdílnými doklady, a v každém byly údaje o jiné osobě. Tyto doklady předložila i cizinecké policii, přičemž jeden průkaz totožnosti zněl na jméno občanky Litvy, P. D., nar. X. Druhý doklad, cestovní pas Ukrajiny, zněl na jméno G. T., nar. X.
8. Žalobkyně byla rozhodnutím Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 6. 2. 2022, č. j. KRPP-18532-3/ČJ-2021-030022, podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců zajištěna za účelem správního vyhoštění a doba zajištění byla stanovena na 45 dnů ode dne omezení osobní svobody. V odůvodnění tohoto rozhodnutí je nejprve zrekapitulován skutkový stav a okolnosti zajištění žalobkyně a dále zde bylo uvedeno mj. i to, že majitel nemovitosti na adrese X uvedl, že je u něho žalobkyně ubytována asi 14 dní a bydlí tam s dalším cizincem.
9. Dne 9. 2. 2022 podala žalobkyně v ZZC Bělá Jezová žádost o udělení mezinárodní ochrany.
10. Napadeným rozhodnutím ze dne 10. 2. 2022 byla žalobkyně zajištěna podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neboť žalovaný měl za to, že existují důvody se domnívat, že žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem oddálit, zmařit nebo znemožnit realizaci správního vyhoštění. Žalovaný přitom poukázal na skutečnost, že se žalobkyně nikdy nepokoušela svůj pobyt na území ČR legalizovat, pouze si zde zajišťovala brigády. Žalovaná vyjádřila přesvědčení, že v případě osoby, která palčivě pociťuje potřebu mezinárodní ochrany, tak k dané možnosti přistoupí bezprostředně poté, co k tomu má příležitost. Žalovaný poukázal i na skutečnost, že v minulosti se žalobkyně

vrátila do vlasti, aby tam porodila dítě. Podle žalovaného to svědčí o účelovém jednání žalobkyně, která je podle žalovaného motivována k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany pouze účelovou snahou jakkoli zmařit svůj nucený návrat do vlasti. Žalovaný také uvedl, že v případě žalobkyně existuje nebezpečí, že bude mařit výkon rozhodnutí o vyhoštění, a zároveň dospěl k názoru, že v případě žalobkyně nelze rozumně předpokládat, že by změnila své jednání a respektovala zvláštní opatření podle zákona o azylu, které by jí žalovaný uložil. V souvislosti s odůvodněním délky zajištění žalovaný uvedl, že lze očekávat ukončení řízení ve věci mezinárodní ochrany ve lhůtě 90 dnů, tedy přibližně v polovině standardní zákonem stanovené šestiměsíční lhůty pro vydání rozhodnutí, k tomuto připočetl 15 dní na podání žaloby, 5 dní na doručování, celkem tak stanovil dobu zajištění na 110 dnů.

11. Po vydání napadeného rozhodnutí, dne 14. 2. 2022, poskytla žalobkyně údaje o své osobě k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. K důvodům jejího podání uvedla, že je na Ukrajině válka. Měla v Doněcku rodinu a všichni v té válce zemřeli. Bratr byl ve válce a vrátil se domů s amputovanými končetinami. Otci, poté, co syna (bratra žalobkyně) viděl, selhalo srdce a zemřel. Žalobkyně uvedla, že se bojí, aby se válka neprodložovala, a aby se jí nedotkla.
12. Následně dne 17. 2. 2022 proběhl s žalobkyní pohovor k její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobkyně v něm popsala, že do České republiky přicestovala v listopadu 2019, nejprve do Polska za práci, kde se ale zdržela pouze jeden den, protože tam pro ni práci neměli, tak jela mikrobusem do České republiky. S tím jí pomohli kamarádi. Do jiné země nejela, protože má kamarády jen v České republice. V tu dobu měla pas s biometrickými údaji. V České republice ho ale asi po dvou měsících ztratila. Nikde to nehlásila, protože nevěděla, jak se to dělá a ani její kamarádi jí s tím neporadili. Žalobkyně dále tvrdila, že nikdy o sobě neuvedla jiné údaje, než které jsou uvedeny v záhlaví protokolu o výsledku (G. T., nar. X). Doklad Litvy znějící na jméno P. D., nar. X, jí opatřil jakýsi Artur, ale nikdy ho nepoužila. Tento doklad měla založený ve svém pase, který byl neplatný. V České republice chodila na brigády, živila se nočními úklidy. V České republice byla poprvé v roce 2015 na cestovní pas bez biometrických údajů (stejný pas, kterým se prokázala Policii ČR). V roce 2017 odcestovala zpět na Ukrajinu a nechala si udělat nový pas s biometrickými údaji. V České republice nemá příbuzné, pouze kamarády. Dále uvedla, že má na Ukrajině matku, otec zemřel v roce 2015. Dále tam má sestru s rodinou. Bratra, který studuje, a druhého bratra, který je s matkou doma, která se o něj stará poté, co se vrátil z války na Krymu bez nohou. O mezinárodní ochranu požádala z důvodu, že měla rodinu v Doněcké oblasti, všichni tam za války zemřeli. Bratr tam válčil a vrátil se domů invalidní, z čehož dostal otec následně infarkt. Žalobkyně uvedla, že má strach, že zase začne válka a že to bude stejné, jako když byl bratr na vojně. Žalobkyně dále uvedla, že ve válce zemřela otcova sestra s rodinou, bratr otce s rodinou i babička žalobkyně (matka otce). Všichni bydleli v dědině X, která byla rozbombardovaná a všichni tam zahynuli někdo v roce 2016/2017.

III. Posouzení žaloby soudem

13. Žaloba byla podána včas, osobou oprávněnou a splňuje veškeré náležitosti kladené na žalobu proti rozhodnutí správního orgánu. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.).

Shodu s prvopisem potvrzuje: H. T.

14. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
15. Podle § 47 odst. 2 zákona o azylu může ministerstvo rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Zvláštním opatřením se podle § 47 odst. 1 zákona o azylu rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem [písm. a)] nebo osobně se hlásit ministerstvu v době jím stanovené [písm. b)].
16. Na úvod soud připomíná, že jedním z účelů zajištění podle shora citovaného ustanovení je vytvořit podmínky pro to, aby pouze z důvodu, že cizinec podal žádost o mezinárodní ochranu, nebyla zmařena realizace vyhoštění podle zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31). Účelem zajištění v tomto případě tedy není pouze zaručit účast žadatele v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, nýbrž zabezpečit jeho dostupnost pro policejní složky fakticky vykonávající rozhodnutí o vyhoštění pro dobu, kdy žadatel pozbyde postavení žadatele o mezinárodní ochranu a budou splněny podmínky vykonatelnosti rozhodnutí o vyhoštění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48).
17. Soud v tomto řízení přezkoumává pouze rozhodnutí o tzv. přezajištění, které se vydává v situaci, kdy cizinec poté, co byl zajištěn podle zákona o pobytu cizinců, požádá o udělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutí o tzv. přezajištění tak *de facto* navazuje na prvotní rozhodnutí o zajištění, přičemž je přípustné, aby rozhodnutí o tzv. přezajištění vycházelo výlučně z podkladů, které byly opatřeny v souvislosti s rozhodováním o prvotním zajištění v režimu zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2014, č. j. 3 Azs 24/2013-42). Pokud žalovaný, který je při rozhodování o zajištění cizince striktně limitován krátkou zákonnou lhůtou, vychází z dosavadních skutkových zjištění, byť jiného orgánu (Policie České republiky), není *za předpokladu dostatečnosti těchto zjištění* takový postup jeho pochybením, nýbrž naopak naplněním obecné zásady hospodárnosti řízení.
18. Žalobkyně převážnou část žaloby věnovala argumentaci týkající se důvodů, pro které nemohl žalovaný bez dalšího konstatovat, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. Žalobkyně obsáhle citovala zprávy z veřejně dostupných informačních zdrojů, které svědčily o tom, že je bezpečnostní situace na Ukrajině velmi nepříznivá a reálně hrozí ruská invaze na Ukrajinu. (Žaloba byla sepsána dne 22. 2. 2022, tj. před zahájením ruské invaze, a předána k přepravě právě v den, kdy světová i česká média informovala o zahájení ruské invaze na Ukrajině, tedy dne 24. 2. 2022 – *pozn. soudu*).

19. V souvislosti s vypuknutím války na Ukrajině, jakožto vývoje navazujícího na tvrzení žalobkyně uvedená v žalobě, odkazuje soud na závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019-50, ve kterém sice Nejvyšší správní soud posuzoval nové skutkové okolnosti ve vztahu k zajištění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, avšak principy a závěry jsou zcela přenositelné na aktuálně projednávaný případ, neboť se ve své podstatě týkají možného prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. ve vztahu k zajištění (omezení cizince na svobodu). Nejvyšší správní soud formuloval ve výše uvedeném rozsudku právní větu, že „[z] čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nevyplývá, že by soud musel vždy posuzovat zákonnost omezení osobní svobody podle skutkového stavu ke dni svého rozhodnutí, § 75 odst. 1 s. ř. s. tedy není s tímto ustanovením sám o sobě v rozporu. Pokud však v kombinaci s jiným ustanovením (v tomto případě s § 129a odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, který umožňuje podat žádost o propuštění ze zajištění nejdříve po uplynutí 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o zajištění nebo od právní moci posledního rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí o zajištění) brání účinnému periodickému soudnímu přezkumu zákonnosti zajištění cizince v rozumných lhůtách, nelze § 75 odst. 1 s. ř. s. aplikovat v případech, kdy se po vydání rozhodnutí o zajištění změnil skutkový stav do té míry, že by zajištění mohlo být v rozporu s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.“ Z výše uvedeného je tak patrné, že existují situace, při kterých je možné prolomit účinky § 75 odst. 1 s. ř. s., a je nutné přihlížet i ke skutečnostem, které nastaly po vydání napadeného rozhodnutí, avšak v souvislosti s rozhodnutím o zajištění cizince by muselo jít o skutečnosti, které se promítají do samotného výkonu rozhodnutí, nikoli do posuzování důvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany (například právě vypuknutí válečného konfliktu v zemi původu).
20. Jak je zřejmé z odůvodnění napadeného rozhodnutí, v projednávaném případě vycházel žalovaný při posouzení otázky splnění důvodů pro zajištění žalobkyně, resp. možnosti uložit mírnější opatření, z podkladů opatřených v rámci předcházejícího řízení, a to konkrétně z obsahu protokolu o podání vysvětlení ze dne 5. 2. 2022 (tato listina však soudu nebyla doložena, součástí správního spisu předloženého soudu je až protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 17. 2. 2022 a poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 14. 2. 2022, což jsou ovšem podklady, které měl žalovaný k dispozici až po vydání napadeného rozhodnutí.) Žalovaný přitom v napadeném rozhodnutí toliko popsal skutkový stav, pod nímž konstatoval, že jsou dány v případě žalobkyně důvody pro zajištění, a že z prokázaného jednání žalobkyně by mírnější donucovací opatření ve formě uložení zvláštních opatření za účelem vycestování bylo nedostačující a neúčinné, a proto za účelem realizace vyhoštění přistoupil k zajištění a umístění žalobkyně v ZZC. Dále žalovaný uvedl, že žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany až po zadržení Policií České republiky, následném zajištění za účelem realizace vyhoštění a umístění do ZZC. Podle žalovaného přitom z výpovědi žalobkyně nevyplývalo nic, co by jí v případě, že by měla o podání žádosti skutečný zájem, bránilo v dřívějším podání žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný pak odkázal i na to, že se žalobkyně nikterak v minulosti nesnažila svůj pobyt na území České republiky legalizovat, zároveň uvedl, že o skutečném zájmu o mezinárodní ochranu v České republice nevypovídá ani jednání žalobkyně, která se do vlasti dobrovolně vrátila, aby tam porodila dítě. Z tohoto žalovaný dovodil, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala žalobkyně pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdržet. Dále žalovaný uvedl, že propuštěním žalobkyně ze zajištění by byl ohrožen průběh správního řízení ve

věci mezinárodní ochrany, neboť nelze v případě žalobkyně rozumně předpokládat, že by své jednání změnila a respektovala by zvláštní opatření dle zákona o azylu, které by jí správní orgán uložil. Neúčinnost těchto opatření dovozoval žalovaný z jednání žalobkyně, která v minulosti nerespektovala právní řád České republiky (pobývala na území České republiky bez příslušných oprávnění) a také dle žalovaného z účelového jednání, kdy se začala žalobkyně udělení mezinárodní ochrany domáhat teprve po svém zajištění, kdy se její vyhoštění stalo reálným. Žalovaný tak nepovažoval uplatnění zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu za účinné.

21. Z judikatury Nejvyššího správního soudu sice vyplývá, že je sice legitimní požadovat, aby žadatel o mezinárodní ochranu podal žádost bezprostředně poté, co vstoupil na území státu, kde posléze žádost podal. Pakliže takovou žádost bezprostředně nepodá, ačkoliv o možnosti požádat o mezinárodní ochranu ví, může to skutečně svědčit o neexistenci strachu z pronásledování, a může to být důvodem zpochybňujícím věrohodnost žadatele či jeho azylového příběhu a zakládá to pochybnosti o skutečném důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu (nabízí se závěr, že primárním důvodem podání žádosti je jen snaha legalizovat svůj pobyt). Pokud ovšem žadatel splňuje podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, není možné mu takovou ochranu odepřít pouze z toho důvodu, že o ni nepožádal dříve.
22. Soud konstatuje, že právě v případě žalobkyně nelze dát bez dalšího do kontextu skutečnost, že se před 4 lety vrátila na Ukrajinu, aby tam porodila dítě, s nynější žádostí o udělení mezinárodní ochrany, tj. poukazovat na to, že před 4 lety nepociťovala ohrožení v zemi původu, když se tam dokonce vrátila porodit dítě. Je zcela zjevné, že situace na území celé Ukrajiny byla v době, kdy se tam žalobkyně vrátila (rok 2017) diametrálně odlišná od toho, co se na Ukrajině odehrávalo již na začátku února roku 2022, tj. v době, kdy žalovaný rozhodoval o zajištění žalobkyně. Ačkoli žalovaný rozhodl o zajištění žalobkyně podle zákona o azylu ještě před 24. 2. 2022, tj. před vypuknutím otevřené války, o které informovala světová i tuzemská média a tuto informaci tak lze již považovat za obecně známou skutečnost, tak již nejpozději od přelomu roku a tím spíše na počátku února roku 2022 byly ve všech běžně dostupných českých médiích sdělovány informace o eskalaci napětí mezi Ruskem a Ukrajinou, a dokonce byla opakovaně zmiňována hrozba vypuknutí otevřeného válečného konfliktu. I tyto informace o eskalaci napětí mezi Ruskem a Ukrajinou, považuje soud za obecně známou skutečnost, neboť právě nejpozději od přelomu roku 2022 byla eskalující bezpečnostní situace na Ukrajině běžnou součástí zpravodajství a žalovaný se tak měl zabývat tím, zda lze jednoduše dávat do souvislosti dřívější nelegální pobyt žalobkyně na území České republiky (a hrozící správní vyhoštění), její cestu na Ukrajinu v roce 2017, aby tam porodila dítě, a nynější žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany. Žalovaný v napadeném rozhodnutí informace o bezpečnostní situaci na Ukrajině zcela pominul a nikterak nevzal v potaz, že právě měnící se situace na Ukrajině mohla být důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, byť tak žalobkyně učinila až poté, co byla kontrolována hlídkou Policie České republiky a poté, co byl odhalen její nelegální pobyt na území České republiky.
23. Zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a umožnění cizinci vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Takové zajištění tedy směřuje k zabezpečení dostupnosti žadatele pro výkon rozhodnutí o vyhoštění, pokud se v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní

ochraně stane vykonatelným (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2020, č. j. 8 Azs 330/2019-36), ovšem nelze tak rozhodnout bez náležitého odůvodnění, resp. aniž by žalovaný přesvědčivě uvedl, proč má za to, že by právě v případě žalobkyně mohlo dojít ke zneužití zákona a proč v jejím případě hrozí, že se bude snažit vyhnout správnímu vyhoštění. Žalobkyně sice pobývala na území České republiky dlouhodobě bez příslušného povolení, ovšem z její výpovědi (tak jak je zaznamenána v rozhodnutí o správním vyhoštění) nevyplývalo, že by měla zázemí i v jiné zemi, kam by se mohla uchýlit, čímž by mohla zmařit realizaci vyhoštění, anebo že by byla pro žalobkyni Česká republika pouze tranzitní zemí. Naopak je z její výpovědi patrné, že na území České republiky měla zázemí, a to jednak ubytování a dále zde měla, jak uváděla, kamarády, tj. sociální vazby, byť ne na rodinné příslušníky. Žalovaný ovšem nijak neuvedl, z čeho přesně dovozuje riziko, že žalobkyně uteče, kromě toho, že obecně odkazoval na její nelegální pobyt na území České republiky. Nelegální pobyt ovšem sám o sobě nesvědčí o úmyslu cizince nespolupracovat se správními orgány. Žalovaný také poukazoval na to, že žalobkyně prokazovala svou totožnost padělaným dokladem, ovšem nijak nerefletoval, že současně policii předložila i pravý cestovní doklad, z čehož nelze jednoznačně dovozovat úmysl žalobkyně skrýt svou totožnost a nespolupracovat.

24. Vzhledem k tomu, že situace na Ukrajině výrazně eskalovala již na přelomu roku 2021/2022, je možné, že do té doby žalobkyně nepociťovala tak naléhavě potřebu žádat o udělení mezinárodní ochrany, neboť případné nebezpečí pro žalobkyni v zemi původu teprve gradovalo. A právě až eskalace vztahů, jak o nich informovala média, mohla vést žalobkyni k obavám o její bezpečnost. V tomto konkrétním případě tak nelze důvodně předpokládat, že by se protíнал okamžik pro podání žádosti o mezinárodní ochranu s okamžikem prvního vstupu žalobkyně na území České republiky, neboť je zjevné, že bezpečnostní situace na Ukrajině v roce 2019 (pokud soud zohlední poslední tvrzený vstup žalobkyně na území České republiky) byla zcela odlišná od bezpečnostní situace na začátku roku 2022. Projednávaný případ pak není typickou situací, ve kterých cizinec dlouhodobě a bez příslušných oprávnění pobývá na území České republiky (za což lze cizinci důvodně uložit správním vyhoštění), a až následně při kontrole Policií České republiky a po odhalení tohoto nelegálního pobytu, podá žádost o udělení mezinárodní ochrany. Situace žalobkyně je zásadně odlišná v tom, že na území Ukrajiny prokazatelně již v době, kdy podala žádost o udělení mezinárodní ochrany, nikoli tedy již v roce 2019, kdy původně přicestovala do České republiky za účelem výdělků, a kdy se měla snažit o získání řádných povolení k pobytu na území, zásadním způsobem eskaloval ozbrojený konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou. Veřejně dostupné informace o této hrozbě měl vzít žalovaný při svém rozhodování v potaz a měl se zabývat tím, zda lze žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany vyhodnotit jako účelovou snahu vyhnout se správnímu vyhoštění. Žalovaný se ovšem uvedenými a pro jeho rozhodnutí podstatnými skutečnostmi vůbec nezabýval. Jelikož šlo o skutečnosti, které již v době rozhodování žalovaného byly zcela běžně dostupné v informačních zdrojích v České republice, nemohl mít žalovaný bez tohoto posouzení za to, že jsou splněny podmínky pro zajištění žalobkyně ve smyslu § 46 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
25. Ačkoli výše zdejší soud odkazoval na rozsudek Nejvyššího správního soudu, který aproboval postup správních orgánů, které při rozhodování o zajištění cizince vycházely toliko z dosavadních skutkových zjištění jiného správního orgánu (Policie České republiky), pak tento postup nebyl v případě žalobkyně přílehavý, neboť z předložených podkladů, ve kterých není založen žádný dokument, ze kterého by vyplývalo, že i přes

eskalující situaci je návrat žalobkyně do země původu možný, nemohl mít žalovaný přesvědčivě za to, že byla žádost o udělení mezinárodní ochrany toliko účelová. Žalovaný měl z veřejně přístupných zdrojů dostupné informace o eskalaci napětí mezi Ruskem a Ukrajinou, a nutno podotknout, že nešlo o marginálně zastoupené zprávy, ale naopak šlo o téma, které bylo součástí hlavních zpravodajských relací, z čehož zdejší soud dovodil, že šlo již o obecně známou informaci. Avšak žalovaný na toto nijak nereagoval, a není patrné, že by před vydáním rozhodnutí jakkoli informace o zemi původu žalobkyně, které svědčily spíše o důvodnosti podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany než o její účelovosti, zohlednil.

26. V souvislosti s uložením mírnějších opatření soud předesílá, že jejich uložení má žalovaný zvažovat a posuzovat v prvním kroku při rozhodování o zajištění cizince a až následně, není-li možné k uložení zvláštních opatření přistoupit, a jsou-li naplněny podmínky pro zajištění cizince, může přistoupit k omezení cizince na svobodě zajištěním.
27. Žalovaný v případě hodnocení podmínek pro uložení mírnějších opatření toliko popsal skutkový stav, zejména protiprávní jednání žalobkyně, která dlouhodobě pobývala na území České republiky bez příslušných oprávnění. Žalovaný se ovšem nikde nevypořádal s tím, že žalobkyně měla dlouhodobě na území České republiky zajištěno ubytování, zároveň z žádných podkladů pro vydání rozhodnutí nevyplývá, že měla v úmyslu Českou republiku opustit, nebo že by jakkoli hrozilo, že území České republiky opustí, čímž by mohla mařit jak řízení o mezinárodní ochraně, tak případný výkon rozhodnutí.
28. Ačkoli si je soud vědom závěrů, které vyslovil právě zdejší soud v rozsudku ze dne 3. 5. 2017, č. j. 44 A 16/2017-44, že „[s]kutečnst, že se cizinec prokázal státnímu orgánu padělaným nebo pozměněným dokladem, postačuje sama o sobě k odůvodněné domněnce, že by uplatnění zvláštních opatření podle § 47 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nebylo účinné, neboť takovým jednáním cizinec prokázal neochotu se státními orgány spolupracovat, resp. pokusil se jejich činnost sabotovat.“, tak skutkový stav projednávaného případu žalobkyně není takto jednoznačný. Při kontrole žalobkyně byl sice zjištěn padělaný doklad, zároveň ale žalobkyně policii předložila i doklad, sice neplatný, ale pravý a prokazující její totožnost, přičemž padělaný doklad se dle jejího tvrzení nacházel právě v dokladu pravém a žalobkyně uvedla, že nechtěla padělaným dokladem prokazovat svoji totožnost, pouze ho nestihla včas vyndat. Toto tvrzení není přitom nijak nevěrohodné s ohledem na to, že žalobkyně byla v době kontroly v podnapilém stavu. Zároveň nedává smysl, aby se snažila obstruovat a sabotovat činnost státních orgánů, když by jim společně s padělaným dokladem předložila i doklad, který jasně prokazuje její totožnost. Při takovém jednání by sice mohlo dojít při ověřování totožnost žalobkyně ke zdržení, neboť by muselo být nejprve vyhodnoceno, která totožnost žalobkyně je pravá, avšak zjištění totožnosti by nebylo zmařeno, protože správní orgány by měly údaje o skutečné totožnosti žalobkyně (z pravého byť již neplatného dokladu) k dispozici. Za tohoto skutkového stavu tak nelze bez dalšího učinit závěr o tom, že by se žalobkyně úmyslně prokázala Policii České republiky padělaným osobním dokladem s cílem sabotovat činnost policie při ověřování její totožnosti a že by na základě toho bylo možné důvodně předpokládat, že žalobkyně není ochotna se státními orgány spolupracovat. Žalovaný se s touto skutečností nikterak nevypořádal a pouze formálně poukázal na existenci padělaného dokladu a toho, že se jím žalobkyně prokázala, čímž založil domněnku o neochotě žalobkyně spolupracovat se správními orgány. Žalovaný tak šablonovitě uplatnil domněnku, že v případě cizince, který se prokáže padělaným nebo pozměněným

dokladem, lze mít za to, že uložení mírnějších opatření by nebylo účinné, ačkoli tato domněnka nebyla na případ žalobkyně přiléhavá. Žalovaný měl zároveň k dispozici i adresu, na které se žalobkyně dle svého tvrzení zdržovala, což ostatně potvrdil i vlastník nemovitosti. Nejednalo se tak o fiktivní adresu, nebo o účelově uvedenou adresu, se kterou by nebyla žalobkyně nijak spojována. Žalovaný ovšem ani tuto skutečnost nijak nezohlednil a neuvedl, proč nepovažuje tuto skutečnost za relevantní pro uložení mírnějšího opatření.

29. Z výše uvedených důvodů soud konstatuje, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a soud tak napadené rozhodnutí zrušil, neboť napadené rozhodnutí neobsahuje úvahy o tom, proč nepovažoval žalovaný sdělenou adresu žalobkyně jako skutkovou okolnost podstatnou pro uložení mírnějších opatření, taktéž se žalovaný nijak nevypořádal s tím, že žalobkyně současně s padělaným dokladem předložila i pravý doklad, čímž nezastírala svou totožnost a nebylo tak možné bez dalšího založit domněnku, že bude sabotovat činnost správních orgánů.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

30. Z výše uvedeného vyplývá, že část rozhodnutí týkající se zkoumání podmínek pro uložení mírnějších opatření je nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů, přičemž vyhodnocení o možnosti uložit mírnější opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu je podmínkou výroku rozhodnutí o zajištění, a proto musí být zrušen. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Vzhledem k tomu, že v soudním přezkumu neobstála ta část rozhodnutí týkající se výroku o zajištění, je nadbytečné zabývat se částí stanovující dobu zajištění, neboť nemůže tato část výroku samostatně obstát. Soud již nerozhodoval o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s., neboť zrušením napadeného rozhodnutí, které bylo prvním úkonem v řízení, zde již není řízení, v němž by bylo možné pokračovat (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Azs 234/2015-36).
31. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, žádné náklady v řízení nevznikly. Proto soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 22. března 2022

Mgr. Martina Kotouček Mikolášková, v. r.
samosoudkyně